

Venäjän kauppa - mahdollisuus vai riski?

Oulu, 25.01.2006

Mirja Tiri

Suomalais-Venäläinen kauppakamari

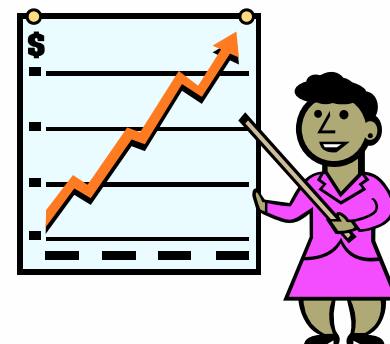
Venäjä yleisesti

- Venäjän sisä-/talouspolitiikasta
 - Hallituksen politiikan selkeyden puute
 - Siloviki >< reformistit
 - Valtion rooli >< yksityinen taloussektori
 - PK-yritysten kehittyminen
 - Vallan keskittyminen; valtiokapitalismi
 - Presidentin vaalit – (uusi) presidentti
 - Energia ja politiikka; verot ja politiikka
 - WTO-jäsenyys
 - Muut kansainväliset sopimukset

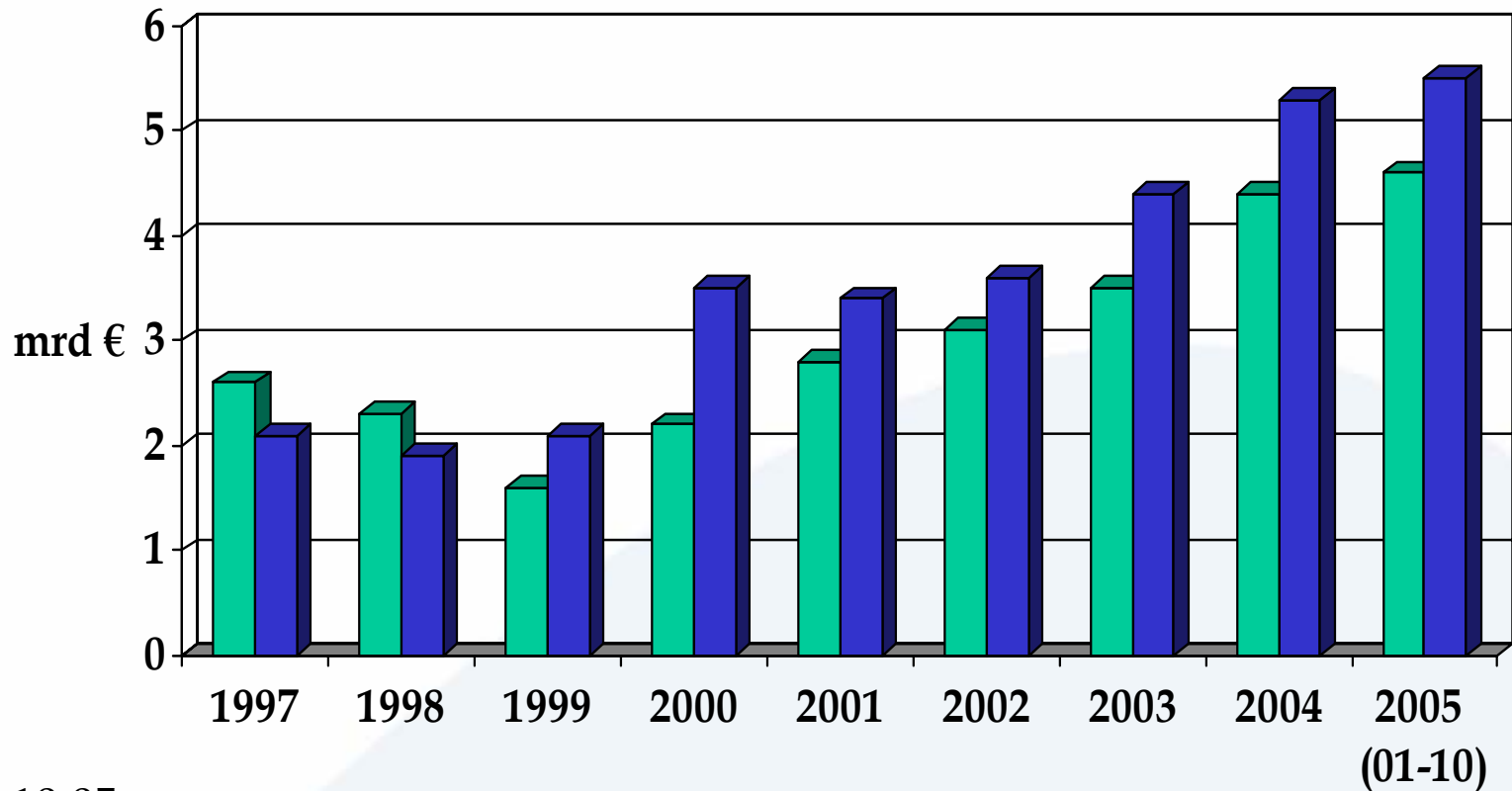

Venäjän taloudesta

- BKT v. 2005: 6,4% (arvio)
 - Tavoite: bkt:n kaksinkertaistaminen
 - Ennuste vuodelle 2006: 5,2%
- Inflaatio:
 - Kuluttajahinnat v. 2005: 13%
 - Teollisuustuotteiden hinnat: +19%
- Ruplan reaalkurssi vahvistui 8,6% (01-09.05)
- Väestön käytettävissä olevat tulot + 9%
 - Elintasominimin alapuolella elävien määrä laski 25 miljoonaan henkilöön
- Teollisuustuotanto 2005: +4%
 - Öljyntuotanto
- Vakautusrahastossa yli 46 mrd USD (11.05)
- Kiinteät investoinnit +10% (11.05)
 - Kiinteät ulkomaiset investoinnit +39% (16,7 mrd USD)
- Tuonti ja vienti
 - Vienti Venäjältä +37%
 - Tuonti Venäjälle +28%
- Venäjän keskuspankin valuuttavarannon arvo (10.05) 164 mrd USD
 - Öljyn ja raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat
 - Valuuttavirta positiivinen: 300 milj. USD (< lainat ja luotot, mm. Gazprom)
- Vähittäiskauppa +12%

Suomen ja Venäjän välinen kauppa

01-10.05:

Tuonti: 5,5 mrd €

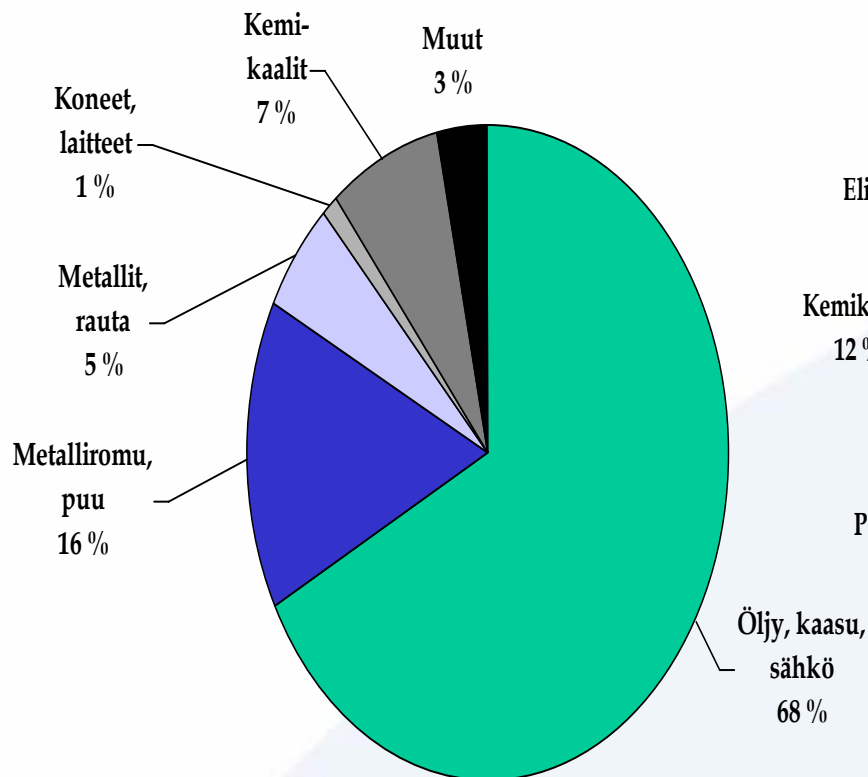
Vienti: 4,6 mrd €

■ Vienti Venäjälle ■ Tuonti Venäjältä

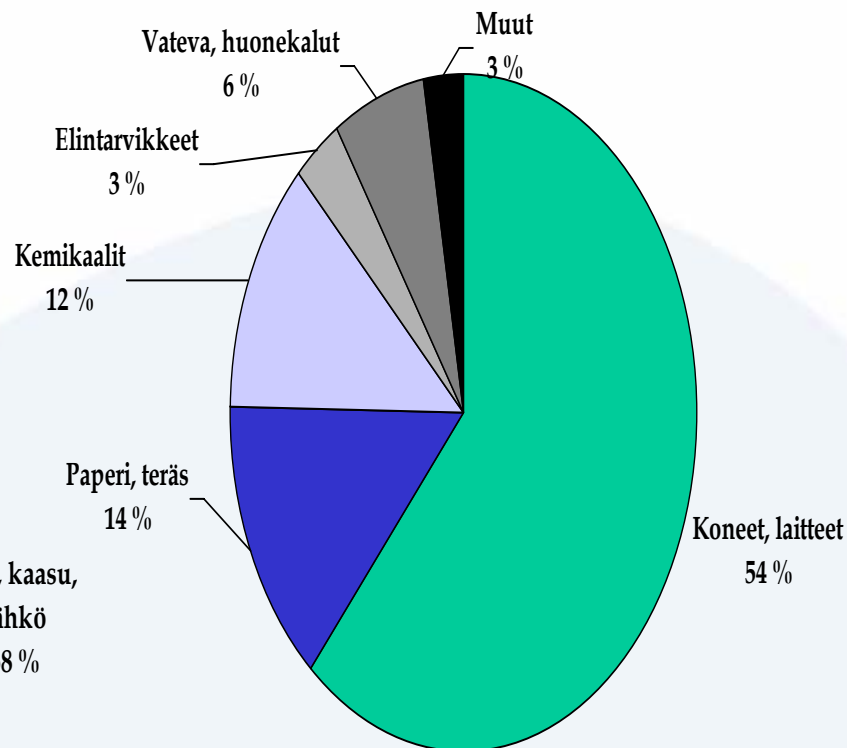

Tuonti- ja vientiprofiilit (2005)

Suomi tuo Venäjältä

Suomi vie Venäjälle

Venäjän markkinoista

- Asukasmäärä 143 milj.
 - Jatkuvasti vähenee
- Yritysten ja kuntien talouden kehitys epätasaista
 - Maantieteellisesti
 - Toimialoittain
- Kuluttajien reaalitytulot / ostovoima
 - Ostovoima olemattomasta kroisosmaiseen
 - Hajaantunut maantieteellisesti; miljoonakaupunkeihin
 - Keskiluokka kasvaa suurkaupungeissa; keskiluokka = tulot yli 1.000 USD/kk
- Kauppa- ja yrityskulttuuri on erilaista kuin mihin olemme tottuneet
- Venäjän markkinat ovat pull-markkinat ehkä Moskovaa lukuun ottamatta
- Liiketoimintamallit kehittyvät yhä jalostetumpaan suuntaan
 - Maantieteellinen epätasaisuus
- Länsimaiset yhtiöt ovat tehneet yhteistyötä pyrkiessään Venäjän markkinoille
 - Ensimmäiset asiakkaat useimmiten länsimaisia yrityksiä
 - Palvelualalla länsimaiset asiakkaat huomattavan strategia

- Väkiluku noin 10,4 milj. (+ epäviralliset n. 3 milj.)
 - Ostovoima maan korkeimpia; asiakaskunta maan suurimpia
 - Keskiluokka n. 6 milj.
- Yritystoiminta
 - n. 1,1 milj. rekisteröityä yritystä (01.01.2005) = 25% kaikista yrityksistä Venäjällä
 - Yksityisiä - 87%
 - Ulkomaalaisomisteisia - 4 %
 - Moskova on kaupan, rahoituksen ja palvelujen liikepaikka; teollisuus hakeutuu muualle
 - Yritykset maan "länsimaisimpia"
- Investoinnit (01-09/05)
 - Kiinteät investoinnit 7 mrd USD, 12% kaikista investoinneista, kasvua 24%
 - 22% kaikista ulkomaisista suorista investoinneista (1,4 mrd USD)
- Valtaisa rakennusbuumi Moskovassa
 - Tonttien ja vuokrakiinteistöjen hinnat kovassa kasvussa
 - Neliöhinta 920-1200 €/ m²
 - Hinnannousu 15-20% / v.
 - Vuokrat 1.000-3.000 USD/kk (3h + k)
- Kova kilpailu asiakkaista, yhteistyökumppaneista, osaavasta ja motivoituneesta henkilökunnasta
- "Amerikkalainen" kaupunki

Hyödyllisiä osoitteita

- Moskovan hallinnon sivut, mm. karttoja, tilastoja, investointeja, tarjouspyyntöjä www.mos.ru
- Englanninkielisiä uutisia
<http://www.themoscowtimes.com/indexes/01.html>
- Moskovan keltaiset sivut (engl.)
<http://www.yellowpages.ru/eng>
- Nähtävyyksiä, kiertoajeluita, ravintoloita, yöelämää:
<http://www.moscowcity.com/>
- Moskovan vapaa-ajan opas (engl.)
<http://www.moscowout.ru/>
- Interaktiivinen kartta www.eAtlas.ru

- Väkiluku 4,6 milj.
 - Vähenee ja vanhenee
 - Ostovoima noin puolet Moskovon vastaavasta
- Kiinteät investoinnit (01-09.05): 2,5 mrd USD; kasvua 50%
 - Ulkomaiset suorat investoinnit 166 milj. USD
 - 2,5% kaikista ulkomaisista suorista investoinneista; kasvua 118%
- Pietarissa yli 320.000 yritystä
 - Kaupan yrityksiä eniten (52%)
 - Teollisuus siirtymässä kaupungin rajojen ulkopuolelle > tonttipula, tonttien hinnat
- Rakennusbuumi myös Pietarissa
 - Vahva suomalaisrakentajien läsnäolo
 - Uusi Hollanti, Orlovin tunneli, Morskoi Fasad – tulevia rakennusprojekteja
- Turisti-kaupunki
 - v. 2004 kävi 3,3 milj. Turistia
 - Hotellikapasiteettia lisättävä
- Kilpailu kiristyy kaiken aikaa asiakkaista, osaavista työntekijöistä
 - työvoimapula
- ”Suomalainen”, ”eurooppalainen” kaupunki

SVKK • ФРТП

SVKK 60 syyskuussa
vuotta 2006

Suomalaiset rakentavat

YIT Lentek Moskova

©Suomalais-Venäläinen kauppakamari

Skanska Pietari

Hyödyllisiä osoitteita

- <http://petersburgcity.com/>
- www.cedipt.spb.ru
- www.fbd.sp.ru
- www.gov.spb.ru
- www.petersburgonline.ru
- www.kvs.spb.ru/en
- www.sptimesrussia.com/

Muu Venäjä

- Miljoonakaupungit
 - Novosibirsk, Nizhni Novgorod, Jekaterinburg, Samara, Omsk, Kazan, Tsheljabinsk, Rostov-na-Donu, Ufa, Volgograd, Perm
- Koko maan väestöstä 50 % asuu näissä kaupungeissa tai niiden lähiympäristössä.
- Taloudellisen kasvun painopiste on siirtynyt Moskovasta ja Pietarista muihin miljoonakaupunkeihin.
- Hyvä ja kasvava ostovoima, sekä kulutus- että investointihyödykkeille
- Kilpailu vähäisempää
- Milloin päätäntävalta alueilla, milloin Moskovassa?
 - Tukkurit ja liikeketjut
- Logistiikka: välimatkat, kuljetusajat, kuljetushinnat, kaluston saatavuus
- Englannin kielen osaaminen heikompaa kuin Moskovassa ja Pietarissa
- Yrityskulttuuri vanhakantaisempaa
- Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen heikompaa

Suomalaisyritykset Venäjällä

- Venäjällä ulkomaalaisomisteisia yrityksiä vajaa 8.000
- Suomalaisyrityksiä Venäjällä?
 - SVKK:n rekisterissä noin 500
- Yritysten toimintatavoitteet*
 - Myynti ja markkinointi: 54%
 - Palveluntuottaminen: 25%
 - Tuotanto, ml. rakentaminen: 9%
- Suurin osa yrityksistä *
 - Ovat pieniä ja keskisuuria (82%), työllistävät 1-50 henkeä Venäjällä (76%)
 - Sataprosenttisesti suomalaisomisteisia (75%)
 - Toimivat rajavastuuyhtiön (46%) tai osakeyhtiön (28%) muodossa
 - Vuokraavat toimitilansa (96%)
 - Piti ROI:ta lyhyempänä kuin Suomessa (82% alle 5 v.)
 - Piti toimintaansa Venäjällä kannattavana (50%) tai itsekannattava (25%) ja aikoi laajentua markkinoilla (86%)

*Suomalaisten yritysten toimintamuodot Venäjällä, KTM, 2005

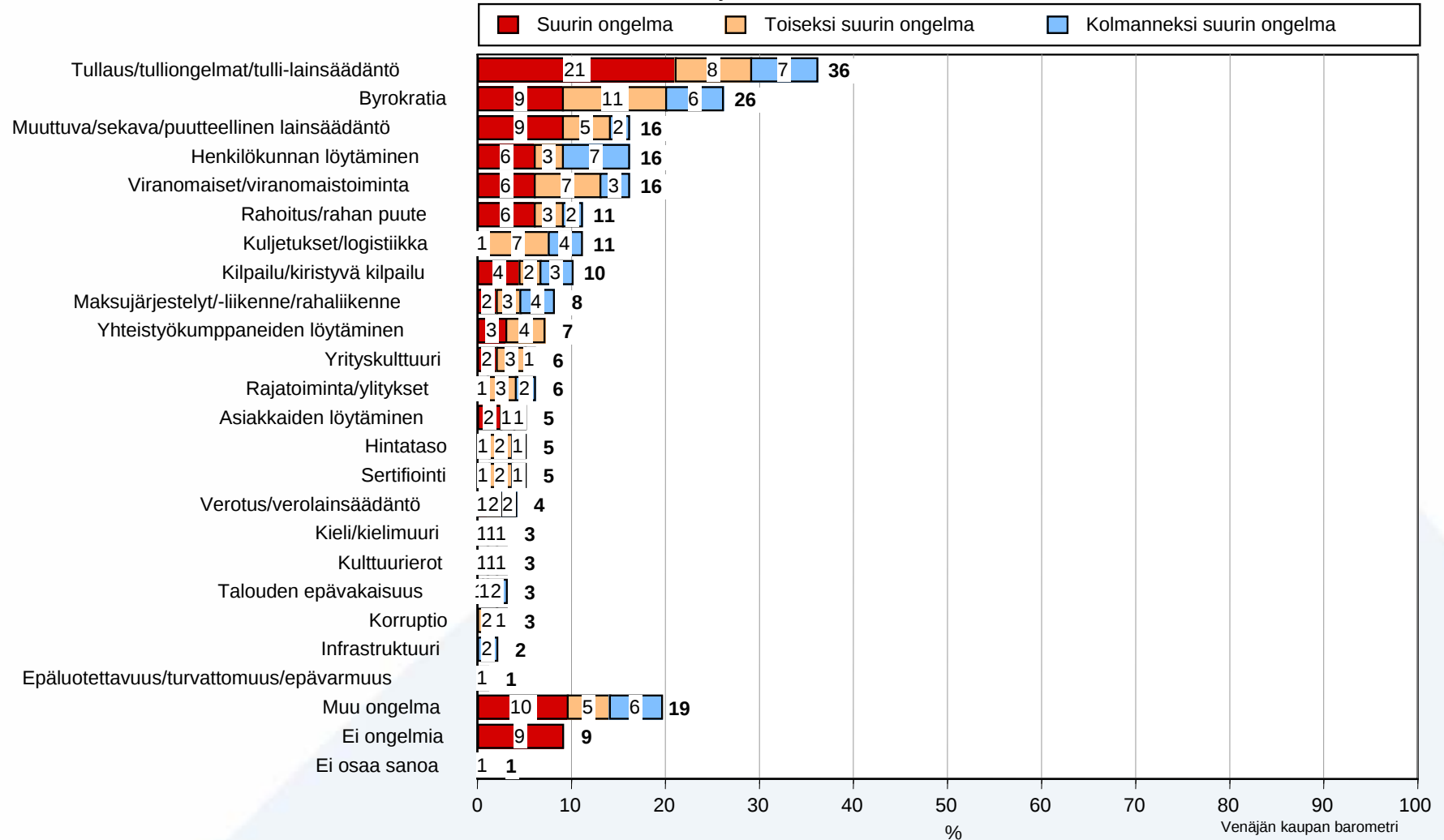
Suomalaisyritykset Venäjällä

- Liiketoiminnan kehitys ollut erittäin vahvaa suurella osalla:
 - 48% vientiä harjoittavista ja 60% liiketoimintaa Venäjällä harjoittavista yrityksistä raportoi (vahvaa) kasvua*
- Odotukset vieläkin vahvemmat:
 - 66% vientiyrityksistä ja 80% Venäjällä toimivista yrityksistä odottaa (vahvaa) kasvua*
- Venäjän talouden odotetaan kasvavan edelleenkin:
 - 88% odottaa (vahvaa) kasvua*
- Investoinnit kasvussa:
 - Neljä kymmenestä aikoo tehdä uus- ja/tai lisäinvestointeja*
 - Etlan tutkimuksen mukaan Venäjälle investoitu 1,8 mrd euroa ja suomalaisyhtiöt työllistävät 29.600 henkilöä (Investoinnit ja investointiedellytykset Venäjällä, KTM, 2005)

Venäjän kaupan Barometri, syksy 2005; vastaajia 299

SUURIMMAT ONGELMAT TOIMINNASSA VENÄJÄLLÄ

Kaikki vastaajat, n=299

Venäjän markkinoista

- Yritysten kohtaamia haasteita:
 - Kaupan esteet (protektionismi, kaksoistariffit, tullaus)
 - Rahoitus
 - Omat tuotannolliset, rahalliset ja henkilöstölliset resurssit
 - Oma tietotaito (Venäjän) yrityshallinnosta, juridiikasta, yritys- ja kauppakulttuurista
 - Luotettavien yhteistyökumppanien löytäminen
 - Sopivien toimi-, tuotanto- ja varastotilojen löytäminen
 - Henkilöstön ammattitaito, kielitaito, työetiikka ja asenne

Vienti Venäjälle

- Edelleenkin suosituin toimintamuoto
 - Viejäyritysten määrä kasvaa
- Vienti 2005: 4,6 mrd €, kasvua 31 %
- Kehittyviä viennin osa-aloja:
 - Ympäristönsuojelu-teknologia, -palvelut ja -suunnittelu
 - Hyvinvointi-teknologia, -palvelut ja kehittäminen
 - Logistiikkaketjut ja -palvelut
 - Maatalousteknologia
- Aktivoituneita vientialueita:
 - Pohjanmaa
 - Varsinais-Suomi
- Viennin toiminta kehittyy
 - Markkinakartoitukset
 - Asiakkaiden taustatutkimukset
 - Rahoitusmahdollisuudet / luototukset

KANSAINVÄLISTYMINEN VENÄJÄLLE

1. Alkukartoitus

2. Oma osaaminen

3. Tuotekartoitus

4. Riskikartoitukset

5. Sopimukset

6. Rahoitus

7. Huolto

**8. Toiminta
Venäjällä**

Franchising

- Alkanut kehittymään aivan viime aikoina, jälleenmyyjämenetelmän kustannuksella
 - Paljon kokemuksia ei vielä kerätty, tähänastiset enimmäkseen positiivisia
- Franchisingin avulla
 - Parempi brandi- ja imagokontrolli
 - Parempi markkinoinnin ja menekin hallinta
 - Parempi intellektuaalisen omaisuuden hallinta
- Huomattavaa
 - Franchising-lainsäädännön puutteellisuus
 - Franchising-sopimus toiminnan kivijalka

Alihankinta ja sopimusvalmistus (lisensointi)

- Alihankinnan ”psykologia” Venäjällä
- Alihankinnan perinteet Venäjällä
- Alihankinnan tekniset ja laadulliset edellytykset vs. päämiesten odotukset
- Alihankinnan onnistumisen edellytyksiä
 - Alkupanostus kumppanietsintään, henkilöstön koulutukseen ja sitoutukseen
 - Päämies tiiviisti ja aktiivisesti mukana tuotannossa ja laadunvalvonnassa
 - Tuotetaan alhaisen jalostusasteen tuotteita
 - hirret, uistinvieheet, metalli- ja puuaihiot
- Sopimusvalmistus vielä tulevaisuutta
 - Edellyttää patenttien, lisenssien ja teknologian siirtoa

Etabloituminen Venäjälle

- Oman tytäryhtiön perustamistahti Venäjälle kiihtynyt viime aikoina
- I vaihe: myynti- ja markkinointikonttori
 - Suurin osa suomalaisten etabloitumisesta tapahtuu myynnin edistämiseksi ja asiakashallinnan parantamiseksi
- II vaihe: huolto
 - Kone- ja laitetoimitusten yksi tämän hetken vahvimpia kilpailuetuja on huollon toimivuus ja varaosien saanti
- III vaihe: varastointi
 - Toimintojen laajentuessa perusvaraston pito Moskovon ja/tai Pietarin liepeillä on taloudellisesti edullisinta ja asiakaspalvelun kannalta tehokkainta
- IV vaihe: oma tuotanto
 - Tällä hetkellä tuotantoa aloitettu ensimmäisen jalostusasteen tuotteissa
 - elintarvikkeet, sahat, muovi- ym. pakkaukset, kartongit, auton renkaat
 - Tuotanto paikallisille markkinoille
 - Hi-tech kehityksessä
 - PKC Group, Elcoteq
 - tuotanto aloitettu/siirretty työvoima- ym. kustannusten takia, tuotanto vientiin

Etabloittuminen Venäjälle

- Tuotantolaitokset ja varastot pääsääntöisesti green field –projekteina
 - Pietari, Leningradin alue, Karjala, Moskovan alue kiinnostavimmat
- 100% suomalaisomistus yleisintä
- Henkilökunta vahvasti paikallista, suomalaisia expat-työntekijöitä enää harvassa
 - Poikkeus: suomalaiset controllerit
- M&A yleistyy
 - Ostetaan valmiit asiakaskunnat
 - Enimmäkseen ostetaan koko yritys/osakekanta > täysin oma kontrolli
 - Due diligence –tutkimukset ja taustatutkimukset yleistyvät

Tietoa ja apua

- **Asiantuntijapalvelut**
 - Laki, taloushallinto, neuvonta
- **Koulutus ja tiedotus**
- **Kansainvälistymiskampanjat**
 - Vientirenkaat ja kampanjointi
- **Liikesuhteet Venäjällä**
 - Kumppaneiden etsintä ja taustatutkimukset
- **Markkinatutkimukset/-kartoitukset**
- **Painotuotteet Venäjän kaupassa**
 - Oppaat, suomennetut lait, rekisterit
- **Muu lisäarvoa tuottava toiminta-apu**
 - Myyntiedustajapalvelu, toimistopalvelut, asiointipalvelut, toimitilat jne.

SVKK:n toimipisteet

- Helsinki
- Pietari
- Moskova
- Ufa
- Jekaterinburg
- Lappeenranta

Lisätietoja:

- www.svkk.fi
tai
- www.finruscc.fi